

Aan de commissie
Bestuur, Organisatie, Financiën en Veiligheid

Beste commissieleden,

Tijdens de vergadering van uw commissie op 23 mei 2024 heb ik uw commissie de toezegging (24bb003413) gedaan een startnotitie te sturen met mogelijke uitgangspunten en randvoorwaarden voor een algoritmebeleidskader. Dit naar aanleiding van het rapport *Kleur bekennen*¹ van de Rekenkamer dat spreekt over het missen van een politiek bestuurlijk kader. De Autoriteit Persoonsgegevens onderschrijft het belang hiervan.²

Het beleidskader dat ontwikkeld wordt voor verantwoord gebruik binnen onze organisatie moet duidelijk maken welke waarden, normen en principes leidend zijn voor het verantwoord gebruik van algoritmetoepassingen. Uw raad geeft de kaders voor het beleid en stelt dit op termijn vast. Het gaat dan bijvoorbeeld om het bepalen welke risico's onaanvaardbaar zijn, welke kansen benut moeten worden, hoe de afweging tussen prestaties en risico's wordt gemaakt en in welke gevallen en onder welke randvoorwaarden case-based ("Hierbij worden de beslisregels niet door een mens bepaald, maar ontwikkeld door het systeem zelf")³ algoritmes, gezien de bijbehorende risico's, zijn toegestaan.

De eerste insteek was u als raad via twee begeleide sessies te laten komen tot 1) het vaststellen van waarden en 2) het komen tot een prevalerende hiërarchie tussen deze waarden. De afgelopen jaren zijn echter op Europees, landelijk en lokaal niveau verschillende kaders en codes ontwikkeld voor digitalisering. Naar overleg met onder andere de voorzitter (Prof. dr. Albert Meijer) van de Algoritmeadviesraad is besloten u voor te stellen een bestaande en gedragen code te onderschrijven en middels één begeleide sessie de eventuele aanvulling op, uitleg van en hiërarchie tussen waarden te laten vaststellen evenals over leidende principes. De toegezegde startnotitie wordt hiermee overbodig terwijl u maximaal betrokken wordt.

Voorstel CODIO en achterliggende waarden

Op verzoek van het ministerie van Binnenlandse Zaken heeft het departement Bestuurs- en Organisationswetenschap van de Utrecht Universiteit onderzoek gedaan en is [De Code Goed Digitaal Openbaar Bestuur \(CODIO\)](#) ontwikkeld, de voorzitter van onze Algoritmeadviesraad is een van de auteurs.

¹ [kleur bekennen \(rotterdam.nl\)](#)

² De democratische cyclus voor AI-systemen - [Rapportage AI- & Algoritmerisico's Nederland \(RAN\) - voorjaar 2024 | Autoriteit Persoonsgegevens](#)

³ <https://rekenkamer.rotterdam.nl/wp-content/uploads/2024/05/RO2205-kleur-bekennen-vervolgonderzoek-algoritmes-rekenkamer-rotterdam.pdf> p. 12

De code richt zich op drie fundamenteën van goed digitaal bestuur: democratie, rechtstaat en bestuurskracht. Deze zijn uitgewerkt in zes principes waaraan vervolgens dertig waarden, van het voorkomen van schade tot wendbaarheid en van uitlegbaarheid tot samenwerking, zijn gekoppeld. De code werkt als een normatief kader om per digitale toepassing te toetsen aan het bestuurlijke kader en afwijkingen aan de ambtelijke en/of bestuurlijke verantwoordelijke(n) voor te leggen.

De code is opgesteld naar voorbeeld van kaderstelling in: Australië, Canada, Denemarken, Nieuw-Zeeland en het Verenigd Koninkrijk. De code richt zich op een breed scala aan technologieën en is ontwikkeld op basis van een academisch onderbouwde benadering van goed openbaar bestuur, daarmee is deze breder toepasbaar dan alleen voor het digitale deelgebied algoritmen. Bij positief welbevinden op dit gebied kan CODIO als breder kader gaan dienen voor digitalisering bij de gemeente. De code is in doorontwikkeling en biedt de gemeente de mogelijkheid vanuit gemeentelijk perspectief bij te dragen aan de landelijke doorontwikkeling naar een generiek toepasbaar instrument en zich aan deze code te committeren.

Procesvoorstel

De Rotterdamse rekenkamer beveelt aan om naast waarden ook uitspraken te doen over leidende principes. CODIO spreekt over een dertigtal waarden, waarbij deze qua importantie voor u als raad zullen variëren. Deze waarden geven invulling aan zes bovenliggende principes: participatie, maatschappelijke waarde, procedurele rechtvaardigheid, mensenrechten, bestuurskwaliteit en verantwoordelijkheid. Voor goed digitaal openbaar bestuur zijn alle dertig waarden van belang, het gaat om de waarden waar we in Rotterdam het accent op wil leggen. Te denken aan: transparantie, voorkomen van schade en non-discriminatie. Als raad mist u mogelijk een waarde die specifiek voor onze gemeente of zelfs deze raadsperiode van belang is voor de verantwoorde toepassing van algoritmen. Deze kunnen beperkt aangevuld worden.

Het voorstel is uiterlijk Q1 2024 een technische sessie te organiseren. De CODIO-organisatie heeft aangeboden deze sessie te modereren en begeleiden. Daarmee wordt het onderdeel van de doorontwikkeling in opdracht van BZK. Tijdens de sessie wordt op basis van voorbeelden de code toegelicht. Aan de hand waarvan u daarna met mij in gesprek kunt over de aspecten waar wij als Rotterdam kleur aan willen geven.

Deze uitkomsten van de technische sessie worden gevat in het politiek-bestuurlijk kader. Dit politiek-bestuurlijk kader zal de basis vormen voor het algoritmebeleidskader dat uitgewerkt wordt voor medio 2025. Samen met de herijking van en integratie in de algoritmegovernance wordt de voornaamste aanbeveling van de rekenkamer zo volledig verwerkt.

Het programma Digitale Inclusie werkt parallel aan de maatschappelijke code⁴ voor de stad.

⁴ <https://gemeenteraad.rotterdam.nl/Agenda/Document/3c972191-52a8-4d21-9c88-3fd68f769d1e?documentId=ee98a653-a313-45ae-b7eb-c6ba287c3909&agendaItemId=049c6ced-c353-4767-90c7-da8183280146> p.17

Het is aannemelijk dat de waarden in deze code volgen uit het door u vast te stellen politiek-bestuurlijk kader voor algoritmetoepassingen dat geldt voor het handelen van de gemeente Rotterdam.⁵ Met de tijd is voorzien dat het vigerende afwegingskader voor sensoren, data-toepassingen en AI zal opgaan in dit politiek-bestuurlijk kader.⁶

Met bovenstaand voorstel beschouw ik de toezegging 'Rapport Rekenkamer Rotterdam-kleur bekennen, vervolgonderzoek naar toepassing algoritmes – algoritmebeleidskader' (24bb003413) als afgedaan.

Met vriendelijke groet,

Maarten Struijvenberg
Wethouder Financiën en Organisatie, Dienstverlening, Grote Projecten

Bijlage: Code Goed Digitaal Openbaar Bestuur (CODIO)

⁵ <https://gemeenteraad.rotterdam.nl/Agenda/Document/3c972191-52a8-4d21-9c88-3fd68f769d1e?documentId=ee98a653-a313-45ae-b7eb-c6ba287c3909&agendaItemId=049c6ced-c353-4767-90c7-da8183280146>

⁶ <https://gemeenteraad.rotterdam.nl/Agenda/Document/bb9b9079-534a-41db-b6d2-4647d52d93dd?documentId=3bcf58b8-0a1c-416a-bba6-11ba1fe26401&agendaItemId=143f4340-f0c1-42a1-8a10-42f69ffa8048>